

تفاوت زن و مرد در قرآن حکیمانه است/ بانوان مسلمان باید پرچم دفاع از حقوق زن را بلند کنند

استاد جامعه الزهرا(س) بیان کرد: اگر ما قرآن کریم و سایر متون دینی را مرور کنیم، بحث انسان مطرح است و بحث جنسیت مطرح نیست؛ در قرآن کریم به عنوان کتاب هدایت، بسیاری از خطاب‌ها جنسیتی نیست، خطاب‌های خاص مربوط به احکام خاص هستند، اما در بحث توحید، نبوت و معاد خطاب خاص نداریم.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، فرزانه حکیم‌زاده، استاد جامعه الزهرا(س) در کارگاه آموزشی ویژه ۷۰ نفر از بانوان فرهیخته اهل سنت سراسر کشور که امروز دوم خردادماه در سالن کنفرانس جامعه الزهرا(س) قم برگزار شد، با اشاره به موضوع «حقوق زنان و ارزش‌ها از منظر اسلام و فمینیسم»، با اشاره به مفهوم‌شناسی حق و تکلیف و ارزش‌های زن، اظهار کرد: در بحث ارزش‌ها بیش از دو دهه است که بین حقوق و ارزش‌ها خلطی شده است، به این گونه که برخی معتقدند اگر کسی حقوق بیشتری دارد، ارزش بیشتری دارد.

وی با اشاره به حقوق و ارزش‌های زن و مرد از منظر اسلام، گفت: منظور از ارزش‌ها، منزلت و جایگاه یک انسان از نظر فردی اجتماعی، سیاسی، جایگاه فردی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و الهی یک فرد است.

حکیم‌زاده با اشاره به حقوق و ارزش زن از منظر اسلام و فمینیسم، بیان کرد: حقوق با تکالیف مرتبط است و حق و تکلیف دو روی یک سکه هستند، اما حقوق و ارزش‌ها هیچ ارتباطی با هم ندارند.

وی بیان کرد: اگر ما قرآن کریم و سایر متون دینی را مرور کنیم، بحث انسان مطرح است و بحث جنسیت مطرح نیست؛ در قرآن کریم به عنوان کتاب هدایت، بسیاری از خطاب‌ها جنسیتی نیست، خطاب‌های خاص مربوط به احکام خاص هستند، اما در بحث توحید، نبوت و معاد خطاب خاص نداریم.

استاد و پژوهشگر جامعه الزهرا(س) تصریح کرد: زن و مرد در قوه تفکر، تعقل و اختیار تفاوتی ندارند و در اینجا نیز بعد روحی انسان، جنسیت‌آلود نیست.

مبانی نگرش اسلام به شخصیت و جایگاه زن

حکیم‌زاده با اشاره به مبانی اسلام در نگرش به شخصیت و جایگاه زن، گفت: در منظر اسلام، انسان می‌تواند به بالاترین درجه کمال برسد و جانشین خدا در روی زمین شود و به درجه‌ای برسد که خداوند می‌فرماید: «من همه هستی را در اختیار انسان قرار دادم»، در همه اینها بحث جنسیت را در بر نمی‌گیرد.

وی افزود: در نظام اسلامی، آفرینش هدفمند است و جهان بر اساس برنامه هدفمند استوار شده است، همچنین تفاوت‌ها و تنوع‌هایی که در آفرینش وجود دارد، هدفمند، جهت‌دار و حکیمانه است و در جهت هدف مقصود نهایی برای انسان در نظر گرفته شده است.

استاد و پژوهشگر جامعه الزهرا(س) با بیان اینکه زن و مرد تفاوت تکوینی دارند که به تفاوت در حقوق و تکالیف منجر می‌شود، بیان کرد: یکی از مبانی اسلام در نگرش به شخصیت زن این است که آفرینش هدفمند است و تفاوت بین زن و مرد هدفی دارد.

تناسب بین تکوین و تشریع

وی با اشاره تناسب بین تکوین و تشریع، اظهار کرد: میان آفرینش و قوانین تناسبی وجود دارد و خدایی که این هستی را خلق کرده، قوانینی که وضع کرده، با آفرینش خداوند تناسب دارند.

حکیم‌زاده بیان کرد: خداوند متعال ظرفیت‌های هر صنفی را در نظر گرفته است، صنف مردان و زنان تفاوت‌ها و تمایزهایی دارند که متناسب با آن، قوانینی در هستی وضع شده است.

وی اظهار کرد: قانون‌گذار در نظام حقوقی اسلام، خداوند متعال است، خدایی که عالم، خبیر، بصیر، حکیم و علیم است و جامع‌ترین قوانین اسلام از سوی خداوند وضع شده است که متناسب با نقش‌ها و وظایف انسان است.

استاد و پژوهشگر جامعه الزهرا(س) یادآور شد: در اسلام، مصلحت واقعی انسان در نظر گرفته می‌شود که شاید خوشایند اکثریت نباشد.

حکیم‌زاده با بیان این پرسش که آیا معیار و ملاک ارزش‌مندی و ارزش‌گذاری در زن و مرد متفاوت و یا یکسان است؟، گفت: معیار ارزشمندی انسان کاملاً یکسان و با توجه به هدف اصلی آفرینش، عبودیت خالصانه خداوند رحمان است و تفاوتی بین زن و مرد نیست، همانگونه که در قرآن آمده است: «إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُ»؛ بدگمان گرامدترین شما در نزد خداوند پرهیزگارترین شماست». (سوره حجرات/ آیه ۱۳)

وی تصریح کرد: خداوند متعال در آیه ۹۷ سوره نحل می‌فرماید: «مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّاهُ حَيَاةً طَيِّبَةً؛ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ»؛ هر کس کار شایسته‌ای انجام دهد، خواه مرد باشد یا زن، در حالی که مؤمن است، او را به حیاتی پاک زنده می‌داریم؛ و پاداش آنها را به بهترین اعمالی که انجام می‌دادند، خواهیم داد.

استاد و پژوهشگر جامعه الزهرا(س) با بیان اینکه معیار به جنسیت ربطی ندارد، تأکید کرد: معیار ارزشمندی و ارزش‌گذاری انسان شامل ایمان، تقوا و عمل صالح است و در زن و مرد تفاوتی ندارد، یعنی زن و مرد می‌توانند به بالاترین درجه ایمان و عمل صالح برسند. تفاوت در بحث‌های حقوقی اسلام بستگی به نقش‌ها و تقسیم وظایف، تفکیک نقش‌ها و مسئولیت‌ها دارد.

مبانی نگرش فمینیسم به شخصیت زن

حکیم‌زاده با اشاره به مبانی فکری فمینیسم در نگرش به شخصیت زن، گفت: اومانیزم است که انسان مادی و زمینی را شایسته تفکر می‌داند و بعد معنوی و روحانی فرد اصلاً مورد توجه قرار نگرفته است. در نتیجه، لذت‌گرایی اصالت دارد به همین‌خاطر به سمت عشق‌گرایی و برهنگی پیش می‌روند.

وی افزود: دومین مبنای فمینیسم، مبنای سکولاریسم یعنی جدایی دین از سیاست و اجتماع است که دین از عرصه خانواده و اجتماع حذف می‌شود؛ همچنین سومین مبنا، نسبت‌گرایی که پیامد اصلی لیبرالیسم است و ارزش مطلق و ثبات اخلاقی ندارد و به سمت منفعت و خواسته‌های خود هستند؛ همچنین چهارمین مبنای فمینیست، فردگرایی است که تکامل یافته اومانیزم و یا انسان‌محوری است.

حکیم‌زاده به اصول شخصیتی زن در اسلام و بحث اشتراک در انسانیت اشاره کرد و گفت: اولین مسئله که اسلام تأکید دارد، این است که زن و مرد در انسانیت مشترک هستند؛ انسانیت داده‌های تکوینی دارد که مسیر به سمت رشد و تعالی طی شود و در این جایگاه، زن و مرد هیچ تفاوتی با هم ندارند.

وی با بیان اینکه بانوان مسلمان باید پرچم دفاع از حقوق زن را بلند کنند، یادآور شد: خداوند متعال در قرآن کریم برای همه کسانی که ایمان آوردند، همسر فرعون را مثال می‌زند که این مثال، جایگاه زن را در اسلام نشان می‌دهد.

استاد و پژوهشگر جامعه الزهرا(س) بیان کرد: امام زمان(عج) در حدیثی، حضرت زهرا(س) را الگوی عملی نیکویی برای خود می‌دانند و می‌فرمایند: «إِنَّ لِي فِي ابْنَةِ رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةً حَسَنَةً»، این حدیث بیانگر جایگاه عظیم زن در اسلام است.

وی تصریح کرد: زن و مرد از دو بعد کاملاً با هم مساوی هستند، خلقت آنها با هم مساوی است و جهت ارزشمندی و شخصیت با هم مساوی هستند.

حکیم‌زاده با بیان اینکه هدف از انجام مسئولیت‌ها تقرب است، بیان کرد: از دیدگاه اسلامی، تکوین و تشریع در مرحله اول حکیمانه است، آنچه در اسلام به آن می‌رسیم این است که بین حق و تکلیف یک تناسب برقرار است، هر حقی تکلیف متناسب با خود را دارد، بنابراین این قاعده درباره زن و مرد پیاده می‌شود که حقوق زنان متناسب با تکالیف آنها است.

تفاوت مبانی نگرش فمینیسم و اسلام به جایگاه زن

وی با بیان اینکه در میانی فمینیستی، از دو منظر با میانی اسلامی متفاوت است، گفت: فمینیست‌ها در مواردی می‌گویند نباید به تفاوت‌های تکوینی توجه کنیم، برخی نیز به تفاوت‌ها معتقدند اما می‌گویند این تفاوت‌ها نباید بر تشریع قوانین و حقوق تأثیرگذار باشد.

استاد و پژوهشگر جامعه الزهرا(س) اظهار کرد: در فمینیست، تشابه و تساوی حقوق زن و مرد در همه عرصه‌های فردی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و غیره وجود دارد، اما در اسلام، تناسب حق و تکلیف در مرد و زن برقرار است.

حکیم‌زاده با اشاره به آیه ۲۲۸ سوره بقره که خداوند متعال می‌فرماید: «وَلَا يَجْزِيكَ اللَّهُ شَيْئًا مِنْ دَرَجَةٍ» و برای آنان، همانند وظایفی که بر دوش آنهاست، حقوق شایسته‌ای قرار داده شده و مردان بر آنان برتری دارند»، گفت: در این آیه چند نکته مهم وجود دارد، تکلیفی که برای زن گذاشته شده، متناسب با حق اوست. حق و تکلیف مرد نیز متناسب است. اگر مردان حق بیشتری دارند، تکالیف بیشتری هم به عهده دارند.

یادآور می‌شود، گروهی از بانوان فرهیخته اهل سنت از سراسر کشور در اردوی تقریبی چهار روزه که از ۳۱ اردیبهشت‌ماه آغاز شد و تا روز چهارشنبه سوم خردادماه ادامه دارد، به قم سفر کردند، این گروه ضمن حضور در حرم مطهر بانوی کرامت و زیارت ضریح مطهر حضرت معصومه(س)، در برنامه‌های فرهنگی این آستان مقدس شرکت کردند.